

Bilag II

Danske kompagniskibe forlist på vej til/fra Trankebar og Ostindien

Skibe, som er forlist ved Coromandelkysten er fremhævet med fed skrift.

Skibe, som der er chance for at finde rester af ved eller tæt ved Trankebar, er fremhævet med *fed kursiv* skrift.

Skibe, som er forlist i Nordeuropa, er markeret med *kursiv* skrift.

RA står for Rigsarkivet og efterfølgende nr. er arkivnummeret i Vejledende Arkivregistraturer XIV for Asiatiske, Vestindiske og Guineiske handelskompanier.

1618-22?	Øresund	ødelagt ved Karikal? Eller strandet ved Tricomale??
1618-22?	Christiana	strandet ved Ceylon
1625	Jupiter	strandet i Bengalen
1626	Nattergalen	forlist i den Bengalske bugt
1629	Flensborg	sprang i luften efter kamp ved Kap det Gode Håb
1630?	Vandhunden	<i>hugget op ved Trankebar</i>
1635?	Fortuna	ophugget i Indien
?	Posthesten	ophugget i Indien
1640	St. Jacob	forlist ved Pipely i den Bengalske Bugt
1640	Solen (Den gyldne sol)	<i>strandet på hjemrejse på Dynerne</i>
1641	Charitas	forlist ved Petapoli (Nizampatnam) i maj, Coromandel
1643	Den Forgyldte Sol	forlist på hjemrejsen ved Sydøstengland
1643	Den Bengalske Prise	grundstødt og sønderslået ved Emeldy, Colconda
1644	Fregatta	erobret og forlist samme år ved Emeldy (nord for Madras)
1652	Christianshavn	<i>meldtes som oplagt og ubrugelig i Trankebar</i>
1679	Charlotta Amalia	<i>forlist i nærheden af Gøteborg (RA 191 I)</i>
1679	Haabet	<i>forlist ved Læsø</i>
1676	Oldenburg	<i>forlist ved Anholt</i>
1680	Dansborg	<i>strandet og forlist ved Færøerne</i>
1685	Havmanden	forlist (RA192 II)
1691	Den Flyvende Ulv	<i>forlist ved Plymouth i England under hjemrejse</i>
1697	Charlotte	forsvundet ved Indien
1698	Prinsesse Louise	forlist ved Indiens sydkyst på vej til Trankebar.
1701	Gyldenløve	<i>forlist ved Læsø (RA194 IV)</i>
1702	Christian Quintus	orlist i Bengalen
1704	Prins Christien	forlist ved Atchin, Indonesien
1705	Prins Carl	strandet ved Bombay
1708	Norske Løve	<i>strandet og forlist ved Færøerne</i>
1714	Dansborg	<i>forlist ved Råbjerg Strand, Nordjylland</i>
1714	Cronprintzen	opbragt og forulykket (RA194 IV)
1726	Anna Sophie	<i>strandet ved Læsø</i>
1730	Den Gyldne Løve	<i>et skib forlist på udrejsen ved Irlands nordkyst</i>
1736	Fredericus Quartus	<i>forlist på udrejse ved Skagen</i>
1737	Vendela	<i>forlist på Fetlar, Shetlandsøerne, på udrejse</i>
1740		et skib angives forlist
1744	Prinsesse Lovisa	forlist på rejse til Indien ved Maldiverne (RA665)
1746	Trankebar	forsvundet ud for Coromandelkysten på hjemrejse
1749		tre skibe angives forlist
1749	København	<i>forlist på Store Dimon, Færøerne, på hjemrejsen</i>
1750	Elephanten	forlist på rejse fra Trankebar ved kap (RA 669B + RA 771)
1751	Dokken	forsvundet på rejse fra Trankebar til København

1751?	Christiansborg Slot	<i>forlist på udrejse nær Gøteborg</i>
1752	Cron Princessen	forlist på rejse til Trankebar ved Kap (RA670 + RA 773A)
1753	Kongen af Danmark	forlist på udrejse og jomfrurejsen.
1763	Grev Moltke	skibet brændte ved Negapatnam (RA871b)
1763	Haabet	forlist 12. februar
1769	Prince Friderich	<i>strandet på svensk kyst i Kattegat på udrejse (RA922)</i>
1780	Prs Sophie Friederikke	brændt i Kanton (RA208c)
1783	Nicobar	forlist ved Kap (RA208c)

I alt 47 navngivne skibe, som er gået tabt i perioden indtil 1772. Dertil kommer 4 unavngivne.

Ca. 40% - 17 ud af 43 navngivne skibe, forliste i nordeuropæiske farvande i perioden indtil 1783. Der er således sket forlis ved svenskekysten i Kattegat, på Anholt, Læsø, Gøteborg, Skagen, Færøerne, Shetlandsøerne, Irland og England,

Den 9. juli 1706 mistedes missionens pengekasse **i havet på Trankebar red** under losning til en mindre båd. Det siges også, at adskillige kanoner er tabt i havet under losning til landgangsbådene.

I perioden fra 1772 til 1791 udgik 159 skibe, hvoraf 137 kom hjem. 22 skibe blev således derude eller forliste på turen.

Kompagniskibe fra Holland, som vides forlist ved Sydøstindien

Ud af ca. 8000 rejser til Indien forliser omkring 650 hollandske skibe. Mange af dem i indiske farvande, men kun nedennævnte er specifikt angivet ved Coromandelkysten.

1610	Eendracht. Ødelagt ved brand på Coromandelkysten
1630, 11. feb.	Kleine Davis, ødelagt ved brand på Coromandelkysten
1643, 3. okt.	Neptunus, strandet og forlist på Coromandelkysten
1653, 21 dec.	Overschie, forlist på Coromandelkysten
1680, januar	forlist på Coromandelkysten
1758	Haarlem. Ødelagt af franskmændene ud for Pondicherry (blev vrage)
1759	Oostkapelle, forlist på Coromandelkysten
1786	Patriot, forlist ud for Madurai i Sydindien

Kompagniskibe fra United Kingdom, som er forlist med store værdier ved Sydøstindien

England (UK med Indien, som var en del af det Britiske Imperium) var langt den største aktør med handel og skibe i Indien, så nedenstående er kun en lille del af de skibe, som må være forlist ved Sydøstindien. Vi har materialet på alle forlis (se litteraturlisten), men det er meget tidkrævende at finde oplysninger om alle disse skibe.

1638	Eagle, forlist ved Madras, Patnam Roads med en last mønter
1640	Unity, forlist ved Madras på udrejse med guld
1641	John, forlist på udrejse med en last mønter 13.55N 80.14E
1684 7. dec	Adventure, forlist på udrejse med en last mønter ved Madras
1687 4. okt	Borneo Merchant, forlist på hjemrejse ud for Fort St. George, Madras, med ædelstene
1687	Royal Adventure, forlist syd for Mucquav med gaver fra kongen af Siam, porcelæn og guld
1688	<i>Fregat Madras, forlist på udrejse ved Trankebar med en last mønter</i>
1719, 28. feb	King George, forlist ud for Fort St. George med ædelstene på hjemrejse fra Bengalen
1721, 14. nov	Dartmouth, forlist ved Madras med 20 kasser sølv på hjemrejse fra Bengalen
1749, 14. april	Lincoln, strandet og forlist med 28 kasser mønter 85 km nord for Trankebar
1777, 20. maj	Marquis of Rockingham, forlist nær Madras med 23 værdifulde kasser, 22 bjerget

1782, 15. okt.	Earl of Hertford, strandet og forlist ved Madras med porcelæn fra Kina på hjemrejse
1783, 19. april	Duke of Atholl, sprang i luften ved Madras på udrejse med en last mønter.
1811, 2. maj	HMS Dover, 990 tons, strandet og forlist ud for Fort St. George.
1811, 2. maj	Royal Navi ship Chichester 777 tons, strandet og forlist ved Madras.
1877, 24. maj	Brig Emeraco, 101 tons, strandet ved Covelong (Madras) på rejse til Negapatam
1879, 9. nov	Brig "Sultan Hamed" 229 tons, sunket ud for Negapatam i ballast
1880, 2. nov	En bark forliser 100 yards syd for River Negapatam
1884, 16. okt.	En brig forliser ved Negapatam
1886-1887	Tre skibe forliser ved Negapatam - en brig – en dhoney og en brig

Andre

Dertil kommer et ukendt antal andre fartøjer og skibe fra forskellige tider samt kompagniskibe fra Frankrig, Spanien, Portugal og andre lande.

Konklusion

Også missionens pengekasse, som tabtes i havet på Trankebar red under losning over til en mindre båd i 1708, skal med sikkerhed være i området.

Af de øvrige danske skibe kan man kun forvente at finde eventuelle rester af de skibe, som blev hugget op ved Trankebar. De øvrige skibe er forlist ved andre lokaliteter henholdsvis nord og syd for byen. Der skulle være mulighed for at finde rester af den engelske fregat Madras, som forliste på udrejsen ved Trankebar med en last mønter i 1688.

Også rester af de transportbåde (sellinger), man brugte til transport af varer fra skibene og til land, kan der være chance for at finde i området. Nogle af dem må i løbet af de mange år sandsynligvis være sunket under transportarbejdet.

Litteratur om Ostindien, Trankebar og danske skibe generelt

Nogle oplysninger om det tidlige "Dansk Asiatisk Kompani", af C.L. Tuxen. Tidsskrift for Søværnen 1898, s. 369-391.

Krøniker fra Trankebar af Kay Larsen. København 1918.

Asiatisk Kompani i den florissante periode 1772-1792 af Aa. Rasch og P.P. Sveistrup. København 1948. Vore gamle tropekolonier – Bd. I, Dansk Ostindien af div. forfattere, redigeret af Johannes Brøndsted. København 1953.

Dagbog fra en Ostindiefart 1672 af J.P. Cortemünde, Søhistoriske Skrifter V, udgivet af Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg 1953.

Trankebar af Hans Gregersen. Wormanium, Højbjerg 1987.

Tropekolonien Tranquebar af Esther Fihl. GAD, København 1988.

Tranquebar Reconnaissance Report for Februar 13 – 19. 2005. Syddansk Universitet, Lawrence V. Mott

Litteratur om skibsforlis, herunder skibe som er forlist ved den indiske østkyst

Lloyd's List 1741-1826. Reprint i 43 bind

British Warship Losses in the Age of Sail 1650-1859 by David J. Hepper. East Sussex, England 1994.

The Atlas of Shipwreck & Treasure by Nigel Pickford, London 1994.

Shipwrecks of the Revolutionary & Napoleonic Eras 1793-1815 by Terence Grocott, Chatham Publishing, England 1997.

Admiralty Wreck Registers - and Abstract of the Returns to the Board of Trade – Wreck, Casualties, and Collisions abroad from 1850 to 1915. Ordered by the House of Commerce and the Board of Trade. One volume every year.

Websider og CD

Website over all Dutch VOC Shipwrecks: <http://www.vocshipwrecks.nl/>
Northern Shipwrecks Database Version 2002. www.northernmaritimeresearch.com
(100.000 Shipwrecks World Wide on a cd.).